

Onderwerp Voortgangsrapportage van het programma Urban Agenda 'Innovative and responsible public procurement'	
Nummer	2019/711150
Portefeuillehouder	Botter, J.
Programma/beleidsveld	6.2 Gemeentelijk bestuur
Afdeling	PG
Auteur	Schippers-Opejko, V.
Telefoonnummer	0235115652
Email	vopejko@haarlem.nl
Kernboodschap	Haarlem leidt sinds 2017 voor de duur van 3 jaar het Europese 'Urban Agenda Partnership' gericht op Innovatief en Verantwoord Aanbesteden door Overheden. Wij hebben ons hiermee gecommitteerd aan een samenwerkingsverband van Europese steden, lidstaten, de Europese Commissie en lobbynetwerken. In deze informatienota wordt inzicht gegeven in de voortgang van het partnerschap.
Behandelvoorstel voor commissie	Het college stuurt de informatienota ter kennisname naar de commissie Bestuur.
Relevante eerdere besluiten	Informatienota EU Partnership Urban Agenda 'Innovative and responsible Procurement'(2017/450916). Informatienota EU Partnership Urban Agenda 'Innovative and responsible Procurement'(2018/176459). Coördinatie van een Europees URBACT Action programma door Haarlem met URBACT subsidie (2019/107933).
Besluit College d.d. 1 oktober 2019	Het college stelt de informatienota aan de commissie vast. de secretaris, de burgemeester,

1. Inleiding

Haarlem is sinds medio 2017 coördinerende gemeente van het Europese programma Urban Agenda partnerschap rondom Innovatief en Verantwoord Aanbesteden. Er zijn in totaal 14 Europese partnerschappen opgericht rondom voor steden actuele thema's zoals Energie transitie, Circulaire Economie, Veiligheid in publieke ruimtes en Klimaatadaptatie:

Haarlem doet het goed als coördinator van het partnerschap Innovatief en Verantwoord Aanbesteden door overheden en wordt door de Europese Commissie als een van de best functionerende partnerschappen van de Urban Agenda aangemerkt. Ook ministeries BZK en VWS zijn tevreden over Haarlem. Minister VWS heeft reeds in twee brieven aan de Tweede Kamer Haarlem de samenwerking met Haarlem positief genoemd.

Het Urban Agenda partnerschap Innovatief en Verantwoord Aanbesteden door overheden focust zich op duurzame, innovatieve en maatschappelijk verantwoorde inkoop en aanbesteding. Het partnerschap bestaat uit de Europese partners: Haarlem als coördinerende gemeente, Turijn (IT), Vantaa (FI), Larvik (NO), Gabrovo (BU), München (DE), Nantes (FR), lidstaat Italië en diverse gerenommeerde kennisorganisaties.

Inkoop en aanbesteding door overheden is een krachtig instrument om de sociale, duurzame en economische doelen van de stad te behalen. Door de samenwerking en kennisuitwisseling met andere Europese steden, lidstaten, de Europese Commissie en lobbynetwerken biedt dit partnerschap de mogelijkheid om internationaal én dichtbij 'het vuur' in Brussel de behoeften van steden te benadrukken en kennisuitwisseling te bevorderen op het gebied van inkoop en aanbesteding.

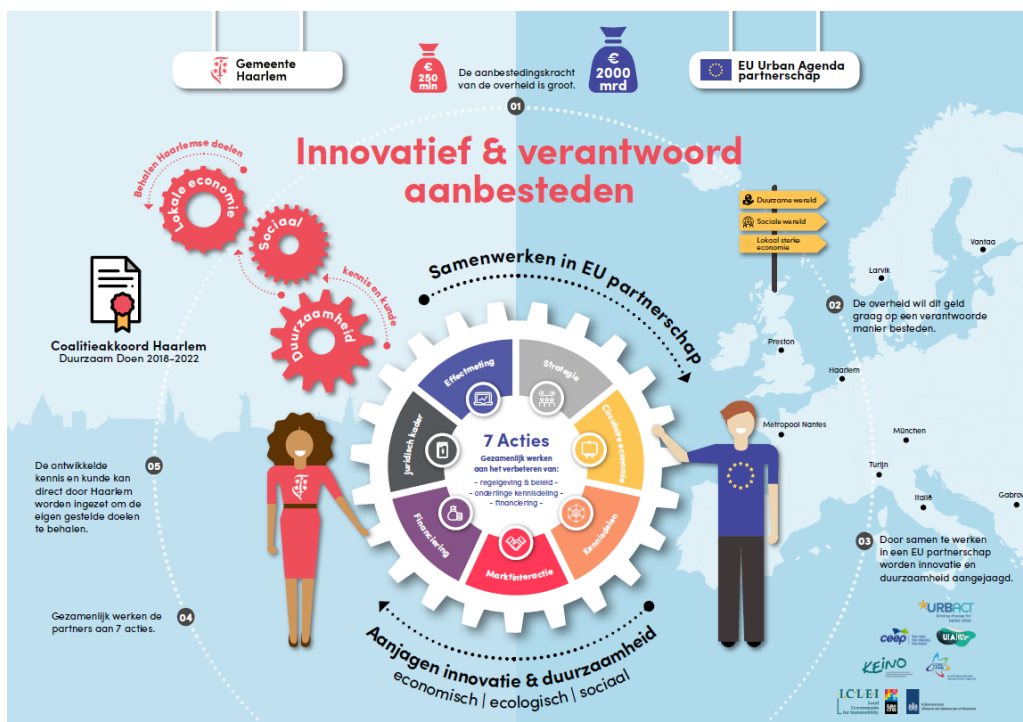
2. Kernboodschap

In Europa wordt jaarlijks 2.000 miljard euro aanbesteed en Haarlem besteedt elk jaar circa 250 miljoen euro aan. Het gaat om enorme bedragen en zowel Haarlem als Europa willen dit geld verantwoord aanbesteden en de innovatie en duurzaamheid aanjagen en hebben gemeenschappelijke doelen: duurzame en sociale wereld en een lokaal sterke economie. Door samen te werken in een Europese Partnerschap wordt innovatie en duurzaamheid aangejaagd en kan de ontwikkelde kennis en kunde direct door Haarlem worden ingezet om de eigen gestelde doelen van het Coalitie programma 'Duurzaam doen' te behalen.

3. Wat levert het partnerschap op?

Het partnerschap levert Haarlem de volgende voordelen op. Enerzijds helpt het de inkoopdoelstellingen te realiseren die voortvloeien uit de reeds geformuleerde ambities en beleidsdoelstellingen van Haarlem zoals klimaatbewust inkopen, circulair inkopen, innovatiegericht inkopen, internationale sociale voorwaarden, sociaal inkopen, lokale economie versterken, inkopen met gebruik van participatie, inclusief inkopen met oog voor diversiteit, rechtmatige en doeltreffende inkoop.

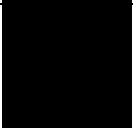
En anderzijds jaagt het innovatie op lokale economische, sociale en duurzaamheidsdoelen aan, die passen binnen het Coalitie programma 'Duurzaam Doen':

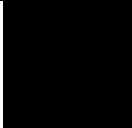
De deelname aan het Europese programma levert Haarlem voordelen op:

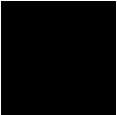
- I. Bijdrage leveren aan strategisch inkoop binnen de gemeente Haarlem
- II. Kennisverbreding van de medewerkers van de gemeente Haarlem
- III. Met betrekking tot samenwerkingsverbanden / profiteren van *best practices*
- IV. Vergroten van positief imago van Haarlem
- V. Bijdrage leveren aan lokale MKB
- VI. Haarlem wordt actief benaderd om partner te worden in subsidie aanvragen

Bijgaand de concrete voorbeelden per onderdeel:

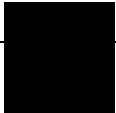
Project/actie	Wat levert het Haarlem op?
 I. Bijdrage aan Strategisch inkoop binnen de gemeente Haarlem	
Bijdrage aan Strategisch Inkoopbeleid	Er wordt gewerkt aan een nieuw Strategisch Inkoopbeleid dat gaat helpen de geformuleerde ambities en beleidsdoelstellingen van Haarlem te realiseren. Vanuit het Europese programma wordt een inhoudelijke bijdrage geleverd aan het opstellen van het nieuwe Strategisch Inkoopbeleid.
 II. Kennisverbreding:	
Workshop "Circulair Inkopen", door expert van Rijkswaterstaat in Haarlem	Vergroten van kennis bij medewerkers van de gemeente Haarlem en MRA gemeenten over "circulair inkopen", hoe circulair inkopen kan worden toegepast in het eigen werk en praktijksituaties, praktische tools, tips omgaan met weerstand.
Workshop "Effect meting", door gerenommeerde kennisorganisatie URBACT en gemeente Preston (Engeland)	Vergroten van kennis bij de medewerkers van de gemeente Haarlem over belang van het meten van de inkoopuitgaven en impact daarvan; aanreiken van een praktische Excel tool en uitleg over het gebruik en de voordelen.
Workshop "Innovatie makelaar", door lidstaat Italië	Vergroten van kennis bij de medewerkers van de gemeente Haarlem over wat een innovatie makelaar is, behandelen van de <i>best practices</i> , bespreken van de voordelen voor Haarlem door inzet van innovatie makelaar. Deze workshop gaat over de vraag

	hoe de overheid (vraag) en de markt (aanbod) dichterbij elkaar gebracht kunnen worden, om zo innovatie te versnellen en vraag en aanbod beter op elkaar te laten aansluiten.
Tool voor duurzame aanschaf computers en laptops	Toegang tot een tool die mogelijk maakt om een duurzame keuze te maken bij de aanschaf van de computers en laptops. Per apparaat wordt een CO2 uitstoot berekend. Deze tool wordt reeds in diverse Europese steden als best practice toegepast.
<i>Roadmap</i> Circulair Inkopen & Opdrachtgeverschap	Door de kennis die Haarlem in Europa heeft opgedaan, heeft Haarlem een substantiële bijdrage kunnen leveren aan het opstellen van de MRA <i>roadmap</i> Circulair Inkopen. De <i>roadmap</i> wordt in Haarlem actief ingezet. De <i>roadmap</i> biedt de meetmethodiek om te bepalen wanneer een aanbesteding circulair is en wat het niveau van circulair inkopen van een organisatie is. Verder geeft de <i>roadmap</i> antwoord op de vraag hoe de organisatie het haar gewenste niveau van circulair inkopen en opdrachtgeverschap kan bereiken. De <i>roadmap</i> biedt daarvoor een doordachte set aan acties en instrumenten die passen bij het karakter en het ambitieniveau van de organisatie.
Roadshow afdelingsmanagers over Urban Agenda Partnerschap in Haarlem	Informatieoverdracht en bewustwording over rol en functie innovatief inkopen en aanbesteden en dat daarmee eigen sociale, ecologische en duurzame doelen kunnen worden behaald.
Kenniscafé over Urban Agenda Partnerschap in Haarlem	Informatieoverdracht en bewustwording over rol en functie innovatief inkopen en aanbesteden.
 III. Voordelen op het gebied van samenwerkingsverbanden / profiteren van <i>best practices</i>:	
Fair ICT project	Doordat Haarlem als coördinerende gemeente van Urban Agenda het goed doet, is Haarlem gevraagd om als vierde gemeente naast London, Barcelona en Stockholm aan het project Fair ICT mee te doen. Het Fair ICT-project is een Europees project waarin ICLEI (een

	Europees kennisnetwerk op het gebied van inkoop en aanbesteding), Electronics Watch, Haarlem, London, Barcelona en Stockholm samenwerken. Het project draait om het maatschappelijk verantwoord inkopen van de ICT producten en diensten en het verhogen van de transparantie in de IT-hardware leveranciersketen.
Toegang tot <i>Big Buyers</i> platform	Deelname aan het Europese programma biedt Haarlem toegang tot <i>Big Buyers</i> platform, de initiatief rondom o.a. circulair aanbesteden waar normaalgesproken alleen de grote steden aan deel kunnen nemen. Deze platform biedt <i>best practices</i> op het gebied van circulair aanbesteden. De gemeente Haarlem kan van de kennis en ervaring van de koplopers profiteren voor de komende aanbesteding Duurzaam Grond- en Wegenbouw in 2020, alsmede voor andere circulaire aanbestedingen.
 IV. Vergroten van positief imago van Haarlem:	
Ministeries BZK, VWS en de Europese commissie: Genoemd als een van de best functionerende partnerschappen	Het partnerschap onder aanvoering van Haarlem wordt door het Ministerie BZK, het Ministerie VWS en de Europese Commissie als een van de best functionerende partnerschappen van de Urban Agenda genoemd.
Genoemd in twee brieven aan de Tweede Kamer	De minister VWS heeft reeds in twee brieven aan de Tweede Kamer Haarlem en de samenwerking met Haarlem positief genoemd.
De vorige aanbesteding Grond, Weg en Waterbouw gemeente Haarlem	<u>Voorbeeldfunctie Haarlem in Europa:</u> Mogelijkheid door deelname aan het Europese programma om eigen <i>best practices</i> in Europa te promoten. De vorige aanbesteding Grond, Weg en Waterbouw gemeente Haarlem is als <i>best practice</i> in een Europese uitgave door EIT-Climate-KIC (Europa's toonaangevende kennisinstelling voor klimaatinnovatie) opgenomen. Het innovatieve deel van dit inkoopproject was het feit dat Haarlem niet van tevoren alles in detail heeft beschreven. Duurzaamheid en circulariteit was onderdeel van de

	gunningscriteria. De inschrijvers richten zich op de best duurzame en circulaire oplossingen.
	V. Bijdrage leveren aan lokale MKB:
CO2 reductie door lokaal in te kopen	Een van de belangrijke onderdelen van circulair inkopen is de CO2 reductie. De vermindering van de transport tijden helpt om de CO2 reductie te bereiken. Kopen bij de lokale ondernemers is daarom een verantwoorde en circulaire keuze. De medewerkers van de gemeente Haarlem hebben als onderdeel van het Europese programma een training gekregen hoe circulair in te kopen en hebben toegang tot de best practices en de Europese circulaire platforms.
Lokale MKB uitgenodigd voor de marktconsultatie Fair ICT pilot	In het kader van de Fair ICT pilot (maatschappelijk verantwoord inkopen van de ICT producten en diensten) is een marktconsultatie gehouden en zijn hierbij de lokale MKB uitgenodigd.
Meer kansen voor de MKB bij aanbestedingen	In Europa komen MKB nauwelijks aan bod als het gaat om aanbestedingen. Uit onderzoek blijkt dat in Nederland de MKB nog minder vaak een tender winnen vergeleken met de rest van Europa. ICLEI is een gerenommeerd Europees kennisnetwerk op het gebied van inkoop en aanbesteding. ICLEI gaat in opdracht van de Europese Commissie een onderzoek doen in Nederland naar de oorzaken daarvan. Dankzij de deelname van Haarlem aan het Europese programma worden in dit onderzoek ook de Haarlemse MKB meegenomen. Medio 2020 wordt door ICLEI een rapport opgesteld met de praktische adviezen over hoe ervoor te zorgen dat de (lokale) MKB een grotere kans gaan maken bij de aanbestedingen.
Innovatie makelaar	Het Partnerschap werkt aan de actie Innovatie makelaar. Deze actie is erop gericht de eerlijke kansen aan de lokale MKB te bieden voor wat betreft inkoop van de innovatie. Deze actie zal naar verwachting medio 2020 afgerond zijn.
	

VI. Subsidies:	
Europese subsidies	Waar voorheen Haarlem zelf op zoek ging naar de subsidie mogelijkheden, wordt Haarlem nu actief benaderd om partner te worden bij de Europese subsidie aanvragen, zoals COSME, URBACT, Horizon 2020 etc.

Subsidies

De aanvraag voor de Urbact subsidie (Aanvraag tbv Coördinatie van een Europees URBACT Action programma door Haarlem met URBACT subsidie ([2019/107933](#))) is niet gehonoreerd. Als gevolg van het zeer laat in het proces, afhaken van een Scandinavische partner scoorde de subsidieaanvraag op het punt van geografische spreiding, waar een hoge wegingsfactor aan was verbonden bij de beoordeling van de aanvraag, minder hoog.

Tijdens het URBACT traject is veel ervaring opgedaan met het aanvragen van de EU subsidie. Deze ervaring kan in de toekomst gebruikt worden. De gemeente Haarlem wordt geregeld benaderd om mee te doen aan de aanvragen van diverse EU subsidies. Er zal per aanvraag bekeken worden in hoeverre deze op de doelen van de programmabegroting aansluit en of deze voor Haarlem voldoende interessant is (in termen van kennis, kwaliteit, geld, netwerken etc).

4. Vervolg

5.

Het partnerschap is in 2017 gestart met het identificeren van gedeelde belemmeringen en mogelijkheden op het gebied van inkoop en aanbesteding. Van daaruit zijn 7 acties bedacht die maatschappelijk verantwoord inkopen, duurzaam en circulair inkopen door Europese steden moeten bevorderen. Het partnerschap heeft in de afgelopen periode hard gewerkt aan het uitwerken en implementeren van de acties. In november 2019 zullen de tussenresultaten opgeleverd worden. In juni 2020 worden de eindproducten van het partnerschap opgeleverd en in najaar 2020 zullen de partners de uitkomsten en producten delen en verspreiden in Europa en inbedden in de eigen organisatie.

Actie	Periode / deadline
Opleveren tussenresultaten	26 november 2019
Uitvoeren en implementeren van de acties	September 2019 – juni 2020
Opleveren eindresultaten	Eind juni 2020
Verspreiden, zichtbaar maken en inbedden van de producten van het Partnerschap	Juli 2020- november 2020

Financiën

De wijzigingen ten opzichte van de vastgestelde begroting zijn in de bestuursrapportage 2-2019 verwerkt. Deze wijzigingen betreffen de vrijval van middelen in 2021 in verband met het niet doorgaan van de URBACT subsidie en het overhevelen van een deelbudget Urban Agenda van 2019 naar 2020 om het programma succesvol te kunnen afronden.

Acties van het partnerschap

1. Strategisch inkoopbeleid: deze actie heeft tot doel een leidraad te ontwikkelen die politici, managers en inkoop medewerkers in steden (met name middelgrote en kleine steden) kan helpen hun eigen strategie en inkoopbeleid voor overheidsopdrachten te ontwikkelen. Inkoop is een strategisch instrument die kan helpen de doelen van de stad te bereiken op het sociaal, economisch en ecologisch gebied.

2. Circulair inkopen: het doel van deze actie is om kennis over circulair inkopen te verbreden en de risico aversie bij de inkoopmedewerkers en managers te verminderen door het verzorgen van de training Circulair inkopen.

3. Lokale kenniscentra: het doel van deze actie is om een flexibel concept (bouwstenen die aanpasbaar zijn aan de lokale situatie) op te stellen voor lokale kenniscentra voor innovatieve en duurzame inkoop.

4. Innovatiemakelaar: deze actie heeft tot doel de (lokale) vraag naar innovatie de weg te laten vinden naar het innovatieve (lokale) aanbod.

5. Toekomstige financiering: deze actie omvat de ontwikkeling van aanbevelingen aan de Europese Commissie, het Europees Parlement en de lidstaten over het verstrekken van financiering van de innovatieve en duurzame aanbestedingen. Daarnaast zal een lijst met de huidige financieringsmogelijkheden opgesteld worden.

6. Juridisch kader: Het doel van deze acties om een praktisch richtsnoer te bieden met betrekking tot juridische aspecten voor de inkoop van innovatie.

7. Meten van impact: het doel van deze actie is een uniforme methode voor heel Europa te ontwikkelen voor steden en andere instellingen om direct het effect van de uitgaven te kunnen meten (economisch, sociaal en ecologisch).

In de onderstaande infographic zijn de uitdagingen en de op te leveren producten in het kader van de eerder genoemde 7 acties weergegevens:

